

різних видів роботи). Всі перераховані вище види і підвиди мотивації є головними силами спонукання людини у вивченні іноземної мови. Однак слід пам'ятати, що якщо мотивація занадто сильна, збільшується рівень активності й напруження, внаслідок чого ефективність роботи погіршується. У такому випадку високий рівень мотивації викликає небажані емоційні реакції. Необхідно знайти той оптимум, при якому висока ефективність співіснує з отриманням радості від вивчення іноземної мови.

Література:

1. Готліб Р. А. Соціальна затребуваність знання іноземної мови / Р. А. Готліб / Соціологічні дослідження. – 2009. – № 2. – С. 122–127.
2. Навчання іноземним мовам : матеріали для фахівця освітньої установи. – М., 2003. – 192 с.

Г. А. СЕРГЄЄВА,
к.філол.н., доц., доцент
кафедри іноземних мов № 1
НУ "ЮАУ ім. Ярослава Мудрого"

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Відповідно до нормативних документів та навчальних програм, практичною метою навчання іноземній мові у немовному вузі є формування у студентів професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції, тобто мотивів, інтересів, знань, навичок та вмінь, які забезпечують здатність спілкування іноземною мовою в приватній, суспільній, професійній та освітній сферах. Сучасний професійно-орієнтований підхід до навчання іноземній мові фахівців на немовних факультетах передбачає формування у студентів вміння застосовувати іноземну мову як засіб комунікації у конкретних професійних, ділових, наукових ситуаціях і полягає у формуванні комунікативних навичок, які дозволили б здійснювати професійні контакти іноземною мовою.

Як зазначають дослідники [1], професійно зорієнтоване навчання іноземної мови у немовних навчальних закладах складається з трьох компонентів і відбувається у таких напрямках:

- соціокультурне спрямування – загальний курс іноземної мови (загальнонавчана мова, мова для повсякденного, побутового спілкування);
- фахове спрямування – курс іноземної мови для спеціальних цілей (для спілкування спеціалістів певної галузі);
- професійне спрямування – курс іноземної мови для ділового спілкування, що є типовим для багатьох сфер професійної людської діяльності (наприклад, написання резюме, ділове листування, розмова телефоном тощо).

Слід відмітити, що у навчанні повинні широко використовуватися сучасні дидактичні принципи сугестивності, наочності, використання аудіо-та мультимедійних засобів і т.д. До професійно-спрямованих технологій у навчальному процесі належить також релевантна організація роботи і розподіл часу, візуалізація, презентація, ведення дискусії, аналіз та обговорення різноманітних професійних ситуацій тощо. Зазначені технології знаходять своє застосування насамперед у таких методичних формах організації занять як проектна робота, ділові ігри та ін., що відкривають можливість для творчої та активної розумової діяльності студентів.

Комунікативний підхід до навчання, що активно застосовується сьогодні, передбачає застосування принципу взаємопов'язаного навчання видам мовленнєвої діяльності, тобто навчання мові з одночасним формуванням усіх видів мовленнєвої діяльності в межах визначеного навчальною програмою співвідношення їх черговості і часу на основі спільного мовного матеріалу і за допомогою спеціальних вправ. Тому, на думку багатьох дослідників, система вправ, що пропонується студентам для виконання на практичному занятті з іноземної мови, повинна включати вправи спрямовані на розвиток комбінованих видів мовленнєвої діяльності, хоча однією з головних і невідмінних умов повинна залишатися постійна комунікативна орієнтованість їх на усне мовлення в рамках конкретних навчально-професійних мовленнєвих ситуацій, оскільки об'єктом навчання є мовленнєва діяльність.

Фахове спрямування мовного навчання студентів немовних факультетів є методично виправданим, оскільки покликано стимулювати мотивацію студентів, підсилити зацікавленість у предметі, яка розглядається сучасними психологами як один із чинників успішності оволодіння іноземною мовою. Слід зазначити, що для забезпечення оптимального спілкування необхідна комунікативна ситуація, коли у студента виникає необхідність і бажання (мотивація) щось сказати і він зацікавлений у тому, щоб висловити свою думку іноземною мовою. Отже, створення близької до реальних умов професійної сфери спілкування комунікативної ситуації є одним із важливих завдань, що постає перед викладачем у досягненні основної мети – розвитку комунікативних вмінь та навичок студента в певній фаховій сфері.

Зауважимо, що фактичний рівень володіння іноземною мовою випускників вищих навчальних закладів, на жаль, не повною мірою відповідає вимогам сучасної освітньої концепції, запитам сучасного суспільства та ринку праці. Отже, потрібен якісно новий підхід до підготовки з іноземної мови, необхідна модернізація та оптимізація змісту навчання, виходячи з потреб майбутньої професійної діяльності студента, розробка інноваційних методів та технологій навчання, що дозволять якісно покращити навчальний процес. Інноваційний процес – це комплексна діяльність по створенню, освоєнню, використанню та розповсюдженню нововведень. Щоб викликати зацікавленість студента у вивченні іноземної мови, викладач повинен шукати нові, цікаві і результативні форми і методи навчання.

Особистісно-розвиваюча зорієнтованість освітніх процесів, яка є провідною тенденцією сучасних інноваційних змін у сфері освіти, обумовлює перехід від авторитарно-комунікативної до гуманітарно-комунікативної взаємодії суб'єктів освітньої діяльності, перехід від традиційних технологій навчання до активних, головною відмінністю яких є те, що вони сприяють активізації мислення студента. Саме активне навчання формує у студентів пізнавальну мотивацію. При цьому слід зазначити, що мова повинна йти не про "примушування" до активності, а про спонукання до неї. Отже, завдання викладача полягає у створенні дидактичних та психологічних умов породження активності особистості у пізнавальній діяльності. Таким чином, поняття "активне навчання" означає перехід від традиційних, переважно регламентуючих, алгоритмізованих форм і методів організації процесу навчання, до розвиваючих, проблемних, дослідницьких, пошукових, які породжують мотивацію пізнання, цікавість до майбутньої професійної діяльності, створюють творчу атмосферу у навчанні. Активні освітні технології розглядаються як найважливіший освітній ресурс, що дозволяє інтенсифікувати процес навчання, тобто значно підвищити його розвиваючий потенціал, поглибити та розширити зміст освіти, отже існує потреба в розширенні активних форм навчання, до яких відносяться, зокрема, ігрові технології.

Ігрові технології навчання професійно спрямованому спілкуванню іноземною мовою, завдяки дихотомії – вигаданій проблемі і реальним умовам її вирішення, дозволяють моделювати соціокультурний контекст. Трансформуючи завдання навчання іноземній мові у завдання спілкування іноземною мовою в процесі спільної діяльності, що має особистісну значущість для кожного учасника цієї діяльності, ми створюємо умови для вмотивованого опанування іноземною мовою, мовленням, навичками комунікації. Саме навчальна ділова гра, метою якої є конкретна діяльність, як технологія навчання, є тим дієвим інструментом управління навчальною діяльністю, що дозволяє вирішити комплексне завдання оволодіння знаннями, навичками та вміннями, необхідними для успішної професійної комунікації.

Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов пов'язані як із радикальною зміною методичної парадигми, так і з технічним та технологічним оновленням процесу навчання, появою нових засобів навчання, насамперед мультимедійних технологій. Отже, говорячи про інноваційні технології, неможна не згадати, хоча би побіжно, такий важливий аспект, як мультимедійний освітній простір.

Рівень розвитку сучасних інформаційних технологій відкриває широкі можливості для удосконалення, оптимізації та інтенсифікації процесу навчання іноземним мовам. Мультимедійний інструментарій забезпечує перехід до якісно нового типу навчання у якісно новому інформаційно-освітньому середовищі. Використання мультимедійних технологій дозволяє застосовувати особистісно-орієнтовану інтерактивну освітню технологію та ефективно поєднується з проблемним та диференційованим навчанням. Сучасні

мультимедійні системи сприяють досягненню мети навчання іноземним мовам у немовних вищих навчальних закладах – формуванню та розвитку комунікативної компетенції студентів, створюючи можливість інтегровано представляти будь-яку аудіовізуальну інформацію та допомагаючи викладачу, за відсутності природного мовного середовища, створити умови, максимально наближені до реального спілкування іноземною мовою.

Отже, серед переваг та можливостей мультимедійного навчання слід відзначити інтерактивність та активне залучення студентів у процес навчання, візуалізацію та можливість впливу одразу на декілька каналів сприйняття інформації, збільшення можливості мимовільного запам'ятовування матеріалу, індивідуалізацію навчання, широкі можливості для повторення матеріалу та контролю знань, зростання темпу засвоєння навчального матеріалу, можливість використання електронних підручників та відеоуроків.

Підсумовуючи сказане вище, зазначимо, що інноваційні технології викладання іноземної мови у немовному ВНЗ полягають у поєднанні традиційних і інтенсивних методів навчання, які ґрунтуються на функціонально-комунікативній лінгводидактичній моделі викладання іноземної мови, та у розробці цілісної системи навчання студентів мовному спілкуванню на професійну тематику.

Література:

1. Шмир М. Ф. Міжпредметні зв'язки при викладанні іноземної мови як один із засобів формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців / М. Ф. Шмир // Вісник ХНУ. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. – Х., 2009. – № 14. – С. 259–268.

О. Ю. СЕРГЄВА,
к.держ.упр., доцент кафедри
іноземних мов ХарPI НАДУ

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ-НЕФІЛОЛОГІВ ІНШОМОВНОМУ СПІЛКУВАННЮ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Комп'ютер став невід'ємною частиною сучасного світу як потужний засіб спілкування та навчання. Привабливість вивчення англійської мови посилюється доступністю Інтернету, що є джерелом будь-якої інформації та ефективним навчальним інструментом. Концепція ІТТ (інформаційних технічних технологій) в навчанні англійської мови професійного спілкування асоціюється з використанням Інтернету в навчальному процесі, оскільки він надає надійне, постійно поновлюване джерело навчальних матеріалів, як загального, так і фахового призначення.